

Põlvamaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimehe ja Põlva vallavanem Georg Pelisaare Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva pidulikul vastuvõtul 23. veebruari õhtul Põlvas esitatud kõne.

Austatud minister, vallavolikogude liikmed, vallavanemad, head põlvamaalased ja külalised!

Täna 100 aastat tagasi avaldati Pärnus „Manifest kõigile Eestimaa rahvastele“, milles kuulutati välja sõltumatu ja demokraatlik Eesti Vabariik. Päev hiljem avaldati see manifest Tallinnas.

25 aastat tagasi, Eesti Vabariigi 75. sünnipäeval ütles meie president Lennart Meri: „Ajalugu teeb inimene ja ta teeb seda päevast päeva. Kuid vahel harva kristalliseerub ajalugu iseendaks, ilmutab ennast rahva tahte nähtava ja kombatava sümbolina, kokkuvõttena kõigest senisest ja eeldusena kõigele, mis veel tulema peab.“

Selliseks sümboliks on meile ja kogu maailmale saanud Eesti iseseisvusdeklaratsioon 1918. aasta 24. veebruarist nimetusega «Manifest kõigile Eestimaa rahvastele». Manifestita mõtleksime täna teises meeles ja keeles.

Oma riigi 100. sünnipäeval võime tõdeda, et õnneks pole nõnda läinud. Kuigi, Eesti riigi ja rahva ajaloos polegi ilmselt olnud lihtsaid aegu. Vabadussõda, kus vastasteks Saksa- ja Venemaa; riigi ülesehitamine; okupatsioon; taasiseisvumine; taas riigi ülesehitamine. Kui täna hommikul Põlva Kooli vanemate klasside aktusel küsisin, kui pikk on olnud Eesti riigi okupatsiooniaeg, tuli õige vastus alles mitmendal katsel. Tõsi, oma riigi esimese sajandi jooksul oleme vabadust tunda saanud vähem, kui võõrvõimu.

Meil on olnud mitmeid haldusreforme, neist viimast oleme täna realiseerimas. Kas ja kui hästi see õnnestub, selgub ajaga. Kindel on, paljud tänased otsused valdades ja maakonnas pole lihtsad, vaid pigem valulised ning seda eeskätt riigi puudulikust regionaalpoliitikast tingitult. Uued vallad on mitmel puhul sunnitud parandama vigu või lahendama probleeme, mis tulenevad riigi poolt tehtust või tegemata jätmisest.

Kahest Eestist on räägitud juba ammu. Täna seisamegi olukorra ees, kus jätkuvalt oleme Tallinna regiooni kasvulavaks ehk otse öeldes sünnitusmasinaks. Samas ei taheta enam sedagi meie oma koduses haiglas teha lasta. Mis siis, et mullu sündis Põlva haiglas 245 last ja seda on isegi rohkem kui aasta varem. Kui mõned aastad tagasi räägiti, et sünnitusosakonda pole mõtet alla 200 sünni puhul hoida, siis tänaseks on suhtumine muutunud. Järjest selgemaks saab, et Põlva haigla sünnitusosakonda sunnitakse juba lähiajal oma tegevust lõpetama. Mõistagi ei tee seda otsust riik vaid nagu juba aastaid kombeks, teenust lihtsalt enam ei rahastata piisavalt ja otsus tuleb teha haigla omanikel.

Riigi otsustamatus ja otsuste veeretamine väikesele rahvahulgale on loonud ka olukorra, kus Põlva maakond on vähenenud mitme valla ja mitme tuhande inimese võrra. Põlva maakond tekkis küll okupatsiooni tingimustes, aga üles on kasvanud pea kolm põlvkonda, kes ei tunne end ei võruka ega tartlasena – vaid just põlvamaalaseks. Põlvamaa kohalike omavalitsuste ja maakonna arendusorganisatsioonide ülesanne on võimaldada seda tunnet säilitada. Selleks on vaja hoida maakonda ja selle identiteeti, siia panustavaid inimesi, häid suhteid naabritega ning Eesti riiki tervikuna. Maavalitsuse kadumise järgselt oleme asunud peamisi maakondlikke arendusorganisatsioone – Põlvamaa Omavalitsuste Liitu ja Põlvamaa Arenduskeskust ühendama. Protsess on keeruline, seda enam, et kõiki reforme tuleb teha nüüd ja kohe. Samas

on lootust, et pärast segaduse selginemist täituvad haldus- ja riigireformi eesmärgid muuta avaliku sektori töö efektiivsemaks ning olla elanikele, ettevõtetele ja teistele osapooltele võimekad partnerid.

Selge, et Põlva maakond jätkab uutes piirides ja loodan, et veel pikalt. Naabritega tuleb tihendada piirkondlikku koostööd näiteks turismi ja paigaturunduse, aga ka ühistranspordi ja muudeski valdkondades. Koos tuleb seista ka selle eest, et Kagu-Eesti poleks Euroopa silmis Tallinna ja Harjumaaga võrdsustatud. Eestis oleks vaja vähemalt kahte regionaalset piirkonda, millest räägiti juba enne Euroopa Liiduga ühinemist, aga tookord väideti, et Euroopa mõistes oleme me kõik vaesed. Kui see nii ka oli, siis täna on olukord hoopis teine.

Jah, me mõtleme ja räägime endiselt eesti keeles, meie viimasel noorte laulu- ja tantsupeol osales ainuüksi Põlvamaalt 43 kollektiivi ehk üle 700 noore, kes kõik kinnitasid: mina jään!

Kultuur ja eriti pärimuskultuur on see, mis väga olulisel määral mõjutab rahvuse säilimist. Tänavu on kogu Euroopas kultuuripärandi aasta. Põlvamaal võime uhked olla - meil mitte ainult ei kopeerita vaid ka luuakse ja arendatakse pärimuskultuuri. Heaks näiteks on siin Heino Tartese lõõtspillitraditsioonide edasikandmine, aga miks mitte ka Andre Laine aktiivne tegevus tantsuloojana, rääkimata paljudest käsitöömeistritest, kes järjepidevust on alati aus hoidnud. Meil on kollektiive ja juhendajaid, kes on pälvinud tähelepanu kogu Eestis, aga mitmed neist ka kaugemal. Nimetagem siinkohal Meie Studio noori, kes esinesid edukalt nii tantsu maailmameistrivõistlustel kui ka siseriiklikel konkurssidel. Kõrgeid kohti on pälvinud Põlva ja Rápina muusikakoolide mitmed noored muusikud, aga eriti tahaksin kiita Põlva keelpilliorkestrit ja ansamblit Gram of Fun, kes oma kvaliteedilt võiksid esineda mistahes Euroopa kontserdisaalis. Aitäh kõigile, kes pärimuskultuuriga tegelevad ja seda toetavad. Arvestades, et Euroopas töötab kultuuripärandi valdkonnas üle 300 000 inimese ning sellega on läbi turismi ja ehitussektori seotud ligi 7,8 miljonit töökohta, siis meil on, mida imestada ja millele mõelda.

Edukas oli mullune aasta ka meie sportlastele. Eriti tubli tulemusega said hakkama Johanna Laanoja, kes saavutas koolinoorte orienteerumisjooksu maailmameistrivõitluse ja Peeter Olesk, kes võitis Euroopa meistrivõistlustel hõbemedali. Maailma meistrivõistluste kuldse medali tõid Põlvasse meie tublid india-naised Laura Unt, Ester Jaaska, Janika Usin ja Tiivi Parts. Kiidusõnad ka Mooste mõisa spordiklubi korvpalluritele, kes FIMBA M35+ sarjas mullu maailmameistriteks krooniti. Juba tavapäraselt heal tasemel olid meie käsipallurid, kes ei loovutanud Eesti meistritiitlit üheski vanuseklassis. Aitäh kõigile!

Head põlvamaalased!

Eesti riigi tulevik on meie kõigi kätes. Kas te vaatasite, milline oli kasvõi tänane päev? Me elame nõnda ilusal maal. Viimast „Suud puhtaks“ telesaadet vaadates vaimustusin nendest, kes tegelikult hoopis kas prantslased, sakslased või mõne muu rahvuse esindajad, aga kes peavad ennast eestlasteks ja on Eestisse suisa armunud. Nende jaoks on Eesti juba kodu. Põlvamaa püsimine ja paikkonna areng on meie kõigi kätes. Kui sada aastat tagasi elas Eestimaa pisut üle miljoni inimese ja neist tänase Põlvamaa piires ligi 40 tuhat, siis täna on Põlvamaal elanikke 25 600. Meie kõige suurem mure on elanike vähenemine ja eriti paneb mõtlema üks fakt. Põlva vallas elab kõige ilusamas eas, vanuses 20-35 aastat, 2962 elanikku, nendest 1631 meest ja 1331 naist. Järeldus on vaid üks – noortel meestel on pruutide puudus! Mida teha, et noori neide Põlvamaale meelitada?

Ja lõpetuseks. Koosmeel on see, mis meid viis võidule Vabadussõjas, ühised hellad tundevarinad ühendasid meid laulva revolutsiooni aegu 30 aastat tagasi. Koosmeelt soovin meile kõigile ka edaspidi. Täna endisi ja tänaseid kolleege, kes on haldusreformi tegemisse panustanud ja oma kodukandi eest seisnud ja sellest jätkuvalt hoolivad ning soovin ilusat Eesti riigi sünnipäeva kõigile!

Elagu Põlvamaa! Elagu Eesti!